

ZIEMIA POMORSKA

PISMO POSWIECONE OBRONIE INTERESOW ROLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSLU I RĘKODZIELA

PRENUMERATA

„ZIEMIA POMORSKA” z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym „GOSĆ NIEDZIELNY” wychodzi trzy razy w tygodniu, na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata na pocztę wynosi kwartalnie 2 zł. 95 gr., miesięcznie 99 gr. W administracji kwartalnie 2 zł. 40 gr., miesięcznie 80 gr. Pod opaską w Polsce 1 zł. 60 gr. miesięcznie. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania. Pojedynczy numer 10 groszy.

NIEMA KASZEB BEZ POLONI-A BEZ KASZEB POLSKO

OGŁOSZENIA

Wiersz milimetry na stronie 6-lamowej 10 gr. Reklamy na stronie 3-lamowej — 40 gr. Reklamy w tekście na 1-szej stronie — 70 gr. Ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 10%, droższe. Nekrologi 30%, zniżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy — 15 gr. każde następne słowo — 5 gr. Dla poszukujących pracy 50%, zniżki. Ruch towarzystw (wiersz redakcyjny) — 15 gr., komunikaty (wiersz redakcyjny) — 20 gr. Ogłoszenia zagraniczne 100%, droższe. Za dokładność ogłoszeń, nadawanych telefonem, nie gwarantujemy.

Adres Redakcji i Administracji: „ZIEMIA POMORSKA” — TORUŃ, ul. Bydgoska 56 — Telefon 202

Nr. 88

TORUŃ, sobota 31 lipca 1926 r.

Rok II

Wspaniały triumf pracy polskiego rolnika.

W chwili, kiedy w całym świecie zwyciężyło wreszcie przeświadczenie, że zrujnowanej i wyniszczonej gospodarce narodów i krajów europejskich przynieść może ratunek jedynie rolnictwo, i kiedy najtęższe głowy pracują nad tem, jakby pogodzić konieczność jak największej wydajności ziemi z powszechnym żądaniem zaspokojenia potrzeb ludności małorolnej, dojrzało na ziemi piastowskiej, po długoletniej mozolnej, a wytrwałej pracy, dzieło stanowiące proste, a niechybne rozwiązanie tych tak trudnych zagadnień. Oto światły rolnik polski, p. Roman Lossow w Leśniewie pod Falkowem pow. gnieźnieńskim dowiódł na mocy najsumienniejszych doświadczeń, że można podnieść wydajność roli, nawet bardzo lichej, do takiej wysokości, o jakiej dotąd nikt ani nie marzył. Na razie dość powiedzieć, że p. Lossow z morgi gleby chudej i piaszczystej, zaliczanej do 9-tej klasy, zasianej 14 funtami żyta, zbiera przeciętnie do 24 centnarów wielkiego i jędrnego ziarna otrzymując przytem niebywałej wysokości oraz grubości palca doborową słomę, kiedy dotychczas można było osiągnąć na morderze bardzo dobrej ziemi z 90 funtów siewnego żyta zależnie od urodzaju, zaledwie **najwyżej 15 centnarów**. To też łatwo zrozumieć, że wynalazek ten, sprowadza rolnictwo nasze na zupełnie inne tory, podnosząc ilościowo i jakościowo polskie zbiory, których wartość i cena wzrosnie o wiele milionów złotych. Odtąd ciężkie nasze zboże może zaważyć znacznie na szali międzynarodowego rynku, stwarzając nielada konkurencję.

Na czem polega ten znakomity wynalazek — bo dzieło p. Lossowa jest nim w całej pełni?

Przedewszystkiem trzeba wiedzieć, że p. Lossow pracę swą nad udoskonaleniem kultury rolnej i wydajności gleby rozpoczął przed 20 laty, a za miejsce do świadczeń służyło mu własne gospodarstwo. Jest tam ziemia chuda, piaszczysta, z wodą zaskórną, rzadko otrzymująca opady, natomiast często nawiedzana przez szrony, których w przeciągu trzech miesięcy, od kwietnia począwszy, naliczono aż 63. Na tak nie-szczęśliwej glebie rozpoczął p. Lossow swe doświadczenia, które dziś uwieńczone zostały tak wspaniałym wynikiem.

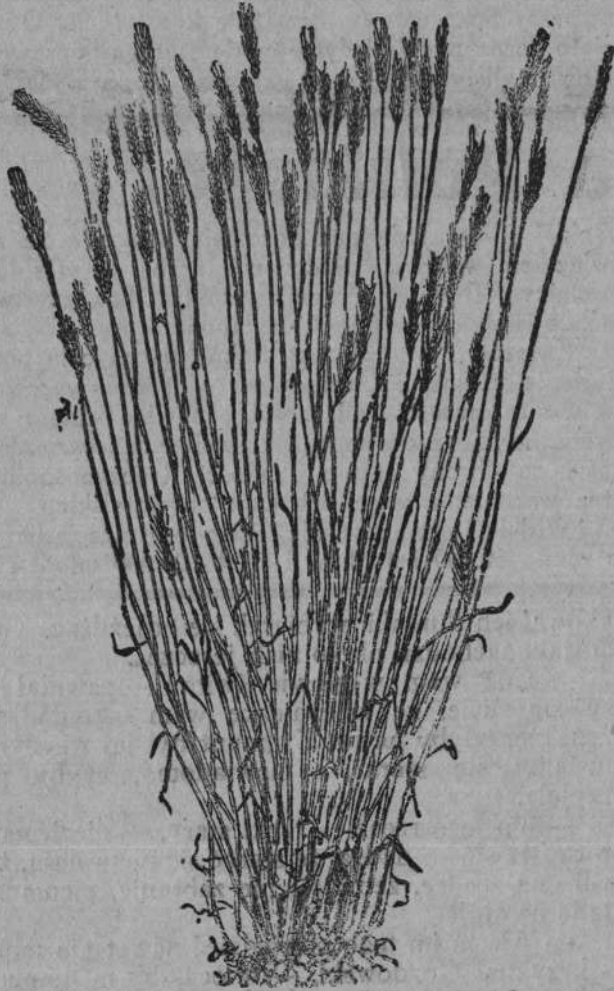
Lecz idźmy dalej!

Kultura p. Lossowa — pisze naoczny świadek p. Leszczyński w Kurj. Pozn. — odznacza się wysokim nawożeniem ziemi, nadzwyczaj dokładną i specjalnie zmechanizowaną uprawą roli, oraz bardzo rzadkim siewem. Dotychczas cała uwaga gospodarza kierowała się przeważnie tylko w kierunku odpowiedniego przysposobienia gleby. O ile chodzi więc o zboże, to po zasianiu, rolnik uważał wstępne prace aż do żniw za ukończone, poczem działalność jego ograniczała się w międzyczasie do biernej obserwacji stanu pogody, decydującej o wyniku zbiorów. Tymczasem system p. Lossowa posiada tę wielką zaletę, że zmniejsza w wysokim stopniu ową zależność od pogody, dodając odporności na wszelkie, niekorzystne wpływy powietrza. Lecz gospodarzowi przybywa daleko więcej pracy i starań, albowiem tego rodzaju uprawa wymaga zabiegów **nietylko przed dokonaniem siewu**, le także **i po zasiewie**, czego dotychczas nigdzie jeszcze w tej mierze nie praktykowano.

Przechodząc do omawiania samej metody, która na pierwszy rzut oka będzie wydawać się może niejednemu bardzo prostą (co w rzeczywistości przedstawia się zupełnie inaczej) dowiadujemy się od p. Lossowa, że przy uprawie przez niego stosowanej, wielką wagę odgrywają **narzędzia rolnicze**, a między innymi także **odpowiednie posługiwanie się pługiem**. Otóż najpraktyczniejszym okazał się system dr. Burmestra, który można zastąpić doskonale krajowym wyrobem zaopatrzoną w pogębiacz lemieszowy, fabryki „Unja” w Grudziądzu.

Jeżeli w odstępie 3 lat przyorywuje się zielony nawóz i mierzwę, to gleba staje się pulchną, nabierając wtedy tak wartościowych pierwiastków, że stopniowo można zmniejszyć przy użyźnianiu nie tylko ilość nawozów potasowych i fosforowych, ale nawet azotowych. Przy wspomnianej metodzie używa się na jedną morgę magdeburską od 1,5—2,5 centnarów saletry chilijskiej, oraz taką ilość nawozów fosforowych i azotowych, jakiej wymaga stan kultury i jakość gatunkowa danej ziemi.

Na tak uprawionej roli przystępuje się dopiero do wysiewu przy pomocy nowego dryla „Agrumaria” (reprezentacja: P. Schilling — Nowy Młyn), nadającego się do każdej ziemi z wyjątkiem gleby czystej. Na morderze magdeburskiej można więc siać **najwięcej 24 f. ziarna** a każdy następny funt byłby tylko bezpowrotnie wyrzuconym daremnie pieniądzem. Wskutek gęstego wysiewu pozostawia się słabszą ziemię dostatecznej ilości **wilgoci** a silniejsza koniecznego **światła**. Nado powinno się zwracać także i na te okoliczności uwagę, że na wypadek wadliwego zasiewu pełno nawożonej gleby mogą większe

Plon jednego ziarna. Tak wygląda zboże na polach p. Lossowa.

opady deszczowe z łatwością **poprzewracać** zboże, zanim ono jeszcze dojrzeje. Celem zapewnienia roślinie odpowiedniej ilości pożywienia i dostatecznego miejsca, należy siać ziarno chlebowe **jedno od drugiego w odległości od 34—50 cm.**, a okopowe w kwadracie, na odległość 60—75 cm., co uwzględnia się zwłaszcza przy burakach. Dla kartofli przestrzeń ta powinna natomiast wynosić od 74—94 cm. Na ziemiach mocniejszych można stosować nieco mniejsze odstępy, uważając jednak na odpowiednie zęźnianie rzędów dla poszczególnych gatunków roślin.

Badania wykazały, że z każdego nasienia może powstać do 2000 nowych ziarenek, o ile będzie ono miało zapewnione możliwie jak najlepsze warunki rozwoju. Czynione w tym kierunku doświadczenia praktyczne wykazały, że do tego celu będziemy mogli dojść dopiero wtedy, jeżeli dostarczy się **korzeniom odpowiedniej ilości niezbędnego dla nich cie-**

pla i kwasu węglowego. Trudne to nadzwyczaj zagadnienie, rozwiązuje właśnie z pomyslnym rezultatem metoda p. Lossowa, ułatwiająca poprostu w dużej mierze roślinie przyswajanie sobie powietrza tych pierwiastków które odgrywają przeważną rolę w okresie jej dojrzwania.

W ostatnim okresie kultury, kiedy ziarno zaczęło już kielkować, przystępujemy w pewnych okresach czasu, zależnych w znacznym stopniu od stanu atmosfery i całego przebiegu pogody, do **ruszania ziemi**, przy pomocy **specjalnego narzędzia**, skonstruowanego przez p. Lossowa.

Koszta uprawy jednej morgi, wspomnianą metodą, wynoszą na opisaną glebę w Leśniewie, według obliczeń z marca zeszłego roku, od 11—12 centnarów żyta lub 90 ctn. kartofli, albo też 100—125 ctn. buraków. Na ziemi gatunkowo lepszej, a więc np. średniej jakości zmniejszają się one od 35—50 proc. Kalkulacja cyfrowa robocizny, przedstawia się następująco: Jeżeli dryl funkcjonuje zupełnie prawidłowo, rzucając w odstępie 30 cm. to na morderze można z 5 funtów żyta zebrać **mniej więcej 80 tys. ziarenek zboża**. Przy pomyslnych warunkach **kielkowania i rozwoju**, co właśnie stanowi jedno z najważniejszych zadań metody, powinno się otrzymać taką samą ilość roślin, ile wysialiśmy ziarna, to jest 80 tys. sztuk. Każda roślina wydaje najmn. 20 kłosów, z których każdy liczy najmniej po 80 ziaren, czyli teoretycznie mogliśmy otrzymać z morgi 128.000.000 ziaren, czyli 75 centnarów. A więc z 5-ciu funtów zasianego, możnaby zebrać 75 ctn. żyta, czyli za 0,80 zł otrzymać 1.000 złotych (1) po cenie dzisiejszej.

Powyższa ilość ulega oczywiście zmniejszeniu przeciętnie do 50 proc., gdyż trzeba być przygotowanym zawsze na wszelkiego rodzaju możliwe straty. W roku 1925 otrzymał p. Lossow przeciętnie do 24 ctn. żyta z morgi, na obszarze 70-ciomorgowym ziemi, zaliczanej do 9-tej kl. Większego zbioru nie udało się uzyskać tylko dla tego, że w stosunku do nawożenia wysiew był zagęsty, a nadto zimna wiosna nie zezwoliła na puszczenie odpowiedniej ilości ciepła przy pomocy poruszania gleby. Czyniąc coraz dalsze postępy w udoskonaleniu metody uprawy roli w Leśniewie, zasiano tego roku **tylko 7 funtów żyta na morgę**.

Ciekawy jest wygląd zboża. Łany robią na wzdru wrażenie plantacji, jakiejś niezwykle wybujałej rośliny o szerokich liściach, bardzo grubej łodydze, z której zwieszają się ciężkie pęki okazałych kłosów, kryjących w jędrnych szeregach duże ziarna, złocistego koloru. Dla zobrazowania wyników metody p. Lossowa, zamieszczamy tutaj rycinę, przedstawiającą **plon jednego ziarna na polach w Leśniewie**.

Jak się dowiadujemy, świeżo zwiedzał gospodarstwo p. Lossowa obecny minister rolnictwa, p. Raczyński, aby naocznie przekonać się o wspaniałych, a niesłychanie doniosłych owocach wytrwałej, a światłej pracy rolnika zachodnio-polskiego.

Z Rady Ministrów.

Dnia 27. bm. odbyło się na Zamku w obecności p. Prezydenta Rzeczypospolitej, a pod przewodnictwem p. prezesa Rady Ministrów posiedzenie Rady Ministrów poświęcone sprawie przygotowania ustaw, które rząd zamierza ogłosić na podstawie pełnomocnictw, jakie otrzyma od ciał ustawodawczych.

Na posiedzeniu tem minister Skarbu p. Klarnier przedłożył szereg projektów ustaw, dotyczących m. in. zmian statutu Banku Polskiego, nowelizacji ustaw bankowych, opracowania jednolitego ustawodawstwa akcyjnego, ustaw o ustaleniu odpowiedzialności osobistej i majątkowej osób, korzystających z kredytów i gwarancji państwowych, reorganizacji banków państwowych, nowelizacji ustaw o odbudowie miast w kierunku uruchomienia na cele budowy wolnych sum, pochodzących z podatku od lokalów, skodyfikowania

zostali pokonani robotnicy. Oprócz dwóch wyżej wymienionych został także poranny p. Piasecki. Ludność Wylatowa, zbudzona odgłosami walki, poznała napastników i podała ich nazwiska. Wskutek tego zajęła się opryszkami policja i nazajutrz osadziła ich w więzieniu w Mogilnie.

* **Poznań.** (Państwowe Kursy Ogrodnictwa. — Nieszczęśliwy wypadek na Warcie.) Dyrekcja Kursów podaje do wiadomości, że zapisy na nowy rok szkolny rozpoczęła się dnia 15 lipca i trwać będą do dnia 10 września. Zgłoszenia należy nadsyłać pod adresem Dyrekcji Kursów (Poznań, ul. Noskowskiego nr. 6, róg ul. Libelta). Informacji udziela Sekretariat Kursów oraz wysyła na żądanie programy.

— Na Warcie w chwili przejazdu parowca wycieczkowego na skutek powstałej fali wyruciła się łódź, w której znajdowało się pięciu uczniów gimnazjalnych. Wszyscy chłopcy wpadli do wody. Czterem z nich udało się szczęśliwie wy ratować, natomiast piąty uczeń Antoni Kozubski utonął.

— (Pielgrzymka do Częstochowy, Kalwarji Zebrzydowskiej, Mogiły.) Towarzystwo Pielgrzymów w Poznaniu organizuje w sierpniu pielgrzymkę na Jasną Górę, Kalwarję Zebrzydowską, Mogiłę, zwiedzając po drodze Kraków i Wieliczkę. Pielgrzymka wyjeżdża z Poznania nadzwyczajnym pociągiem dn. 10 sierpnia wiecz., wraca dnia 18 sierpnia. Bilet kolejowy w obie strony z koszt. pielg. (bez pociągu i utrzymania) wynosi dla członków Towarzystwa III kl. 37 zł., II kl. 54.50 zł., dla nieczłonków III kl. 39 zł., II kl. 57 zł. Zgłoszenia przyjmuje się do 3 sierpnia włącznie i to codziennie na sali O. O. Jezuitów ul. Dominikańska od godz. 10—1-ej w poł. i od 6—8 wieczorem. Pisemnie zgłaszać się można do sekretariatu pod adresem: Fr. Słomówna, Poznań, ul. Szkolna 10.

* **Jarocin.** (Ujęcie kłusownika.) Dnia 26-go b. m. udało się Stanisławowi Jeskemu z Chwałęcina ująć znanego w okolicy kłusownika Zdrojowego z Czaszczewa. Tenże już ośmnaście lat przesiedział w więzieniu przeważnie za kłusownictwo.

* **Koźmin.** (Przeciwko zalewowi żydowskiemu.) Od tutejszego Tow. Kupców wpłynął do Rady miejskiej wniosek o zniesienie jarmarków ogólnych w tut. mieście, aby przez to wstrzymać zalew kupców żydowskich. Rada miejska do wniosku się jednak nie przychyliła, natomiast uchwaliła odbywanie targów tygodniowych na bydło. Uchwała ta wędzie w życie po zaakceptowaniu jej przez Magistrat.

* **Katowice.** (Szpieg niemiecki.) Zastępca komisarza policji kolejowej Madera skradł na dworcu w Katowicach 300 zł. z jednej z kas dworcowych oraz papieży, między innymi tajne akta wojskowe i zbiegł do Niemiec. Okazało się, że Madera pracował dla wywiadu niemieckiego i korzystając z nieobecności komisarza, dostał się do tajnych papierów, z którymi zbiegł.

* **Warszawa.** (Tramwaj rozbity — 14 osób rannych.) W niedzielę, około godz. 4-ej po południu, na placu przed dworcem Warszawa—Gdańska zdarzyła się katastrofa tramwajowo-kolejowa, której ofiarą padło 14 osób rannych.

* **Pniewy.** (Krwawe rozruchy.) W nocy z soboty na niedzielę rozegrały się w Pniewach krwawe rozruchy z powodu eksmisji jakiegoś lokatora. W sprawę tą wmieszali się podobno członkowie Tow. Lokatorów. Starcie było tak gwałtówne, że Pniewy zażądały interwencji policji w starostwie szamotulskim.

* **Odolanów.** (Nieszczęśliwy wypadek.) Gdy rolnik Karol Kołata z Bonikowa jechał wożem przez miasto, odpadło od jego wozu koło, przez co kość się sploszył i uniósł wóz z Kołatą, który się przytem tak poturbował, że mimo zabiegów lekarskich zmarł po trzech dniach wskutek ciężkich obrażeń wewnętrznych.

(Sadze zdradziły). W Młynku, wiosce położonej w pow. odolanowskim, wykonywał w dniu 14 b. m. swą funkcję pomocnik kominiarski Serafin Olejniczak z Sulmierzyc. Marianna Ząb zauważyła wtemczas, że z pieniędzy, które przechowywała na talerzu w szafie, skradziono 21 złotych, a ponieważ na talerzu pozostały ślady palców, zbrudzonych sadzami, padło podejrzenie na Olejniczaka, który został przez przywołany posterunek policji w Szklarcie przetrzymany i za niepotrzebne wymiatanie cudzych pieniędzy odstawiony do sądu.

* **Łuck.** (Masowe zatrucie żołnierzy). W oddziale 25 pułku piechoty zachorowało nagle 120 żołnierzy z objawami zatrucia. Masowe zatrucie powstać mogło z powodów żywnościowych, bądź też dlatego, że w nowych mundurach mogły się znajdować jakieś grzybki lub trujące barwniki. Rozpoczęto w tym kierunku badania bakterjologiczne.

* **Wilno.** (Państwo przejmuje opuszczone majątki ziemskie). W myśl ostatniego rozporządzenia Ministerstwa Skarbu, w porozumieniu z Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych majątki ziemskie, których właściciele znajdują się poza granicami Rzeczypospolitej już od lat 10, i które to majątki są obecnie rządzone przez osoby na mocy wygaśniętych lub nieprawnych plenipotencji, przejęte będą na własność Skarbu.

Wobec powyższego władze Starostwa pow. Wil. Trockiego przystąpiły już do wykonania pomieńskiego rozporządzenia na terenie swego powiatu Państwa.

Rozmaitości.

Imieniny magistratu.

Niedawno przed gmachem magistrackim miasta Wilna zjawiała się orkiestra obywatelska i zaczęła wygrywać pod oknem prezydenta i jego 7 radców różne nacjonalne kawałki. Prezydent posyła na dół woźnego z zapytaniem, co to ma znaczyć. Kapelmistrz odpowiada, że wdzięczni obywatele urządzają magistratowi serenade na jego imieniny. Zdumiał się prezydent miasta i zdumiało się jego siedmiu radców. Imieniny Magistratu... cóż to za nowy kawał? Zaglądają do kalendarza i znajdując pod bieżącą datą: siedmiu braci śpiących!

9 lat żyje z kulą w sercu.

Z Wiednia donoszą o niezwykłym wypadku w historii medycyny. W Steinamanger zgłosił się do jednego z lekarzy osobnik, skarżący się na ucisk w okolicach serca. Podczas przesświetlania stwierdzono, że w prawej komorze serca znajduje się kula rewolwerowa. Jak można wnosić z zeznań pacjenta, kula ta znajduje się w sercu od r. 1915, kiedy pacjent został ranny na froncie rosyjskim.

Ludożerstwo na Syberji.

Amerykański kapitan Rang, który powrócił obecnie z wyprawy, podjętej na Sybir, opowiada ciekawe szczegóły o stosunkach, jakie tam panują. Oto mieszkańcy, utrzymujący się dawniej z polowania, musieli zastosować się do rozkazu wyższych władz sowieckich i wydać bolszewikom wszelką posiadaną broń. W ten sposób pozbawiono ich możliwości zdobywania środków żywnościowych, skazując na męczarnie głodowe. W rezultacie wyginęły całe wsie, zdziesiątkowane różnymi chorobami, wywołanymi niewłaściwym odżywianiem się. Pozostali włoka żywo w najfatalniejszych warunkach, karmiąc się zwłokami zmarłych towarzyszy niedoli. Nadto rozpowszechnił się na wielką skalę zwyczaj zjadania własnych dzieci, które zgłodniałe bandy wykradają nocą z domów. Bolszewicy odebrali broń myśliwską biednej ludności, obawiając się, aby kiedykolwiek nie wybuchło przeciwko nim powstanie.

Ostatnie wiadomości.

Delegacja rybaków pomorskich w Warszawie.

27 i 28 bm. bawiła w Warszawie delegacja rybaków pomorskich. Delegacja była przyjęta przez p. premjera, ministra przemysłu i handlu oraz ministra rolnictwa i dóbr państwowych.

Delegacja żaliła się na postępowanie władz administracyjnych. W związku z tem min. przemysłu i handlu wysłał specjalną komisję do zbadania sprawy oraz przedstawienia wniosków w celu definitywnego uporządkowania stosunków, panujących na wybrzeżu południowym.

Zmiany w Województwie pomorskiem.

W związku z zamierzoną reorganizacją urzędów wojewódzkich, bawił w Warszawie wojewoda pomorski, dr. Wachowiak. Podobno na miejsce wicewojewody p. Krzemienińskiego, który na własne żądanie przeszedł do advokatury, będzie w najbliższym czasie mianowany nowy wojewoda.

O usunięciu woj. Bnińskiego.

W kołach sejmowych obiegają pogłoski, że zamiar usunięcia wojewody poznańskiego, p. Bnińskiego, nadal pokutuje w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Podobno na następcę jego wysuwany jest b. min. Raczkiewicz.

Podwyższenie opłat pocztowych.

Jak donoszą, rząd zamierza podwyższyć opłaty pocztowe od listów, tak że listy w kraju kosztować będą 20, za granicę 40 groszy.

Z Min. spraw zagranicznych.

W kołach poselskich utrzymuje się pogłoska, że między min. spraw zagranicznych, p. Zaleskim, a min. spraw wojskowych, p. Piłsudskim doszło rzeczywiście do nieporozumienia, których następstwem ma być ustąpienie p. Zaleskiego. Następcą jego miałby być p. Patek.

Kurs dolara.

Dolar nieurzędowo w Warszawie 9,09.

Dział gospodarczy.

Ułatwienia podatkowe.

Przyjmowanie przez Kasy Skarbowe podatków na podstawie ustnych oznajmień lub deklaracji pisemnych, sporządzanych przez płatników, wywoływało liczne pomyłki i nieporozumienia z powodu mylnego deklarowania wpłat co do rodzaju podatku lub okresu czasu.

Pomyłki te odbijały się ujemnie na interesach płatników, którzy często narażeni byli na kroki egzekucyjne, a Urzędem Skarbowym przysparzały wiele pracy, wynikającej z prostowania pomyłek.

Chcąc temu zapobiec i uzyskać pewną kontrolę prawidłowości wpłat, Ministerjum Skarbu zarządziło, aby Kasy Skarbowe od 1 lipca 1926 r. przyjmowały wpłaty podatków na podstawie pisemnych deklaracji płatniczych lub za okazaniem nakazów płatniczych, sprawdzonych poprzednio przez urząd, prowadzący księgi biercze odnośnego podatku.

Wobec tego płatnik musi naprzód zjawić się w Urzędzie Skarbowym, a po otrzymaniu sprawdzonej deklaracji udać się do Kasy Skarbowej.

W miejscowościach, w których Urzędy Skarbowe i Kasy Skarbowe są pomieszczone w jednym budynku lub w sąsiednich budynkach, stosowanie powyższego zarządzenia nie napotyka na trudności. Nie dogodności dla płatników powstają jedynie w większych miastach, gdzie Kasy Skarbowe są znacznie oddalone od Urzędów Skarbowych.

Niedogodności te polecił Ministerjum Skarbu usunąć w ten sposób, że w miejscowościach, gdzie Kasy Skarbowe są oddalone od Urzędów Skarbowych na czas poboru podatków, urzędnicy kasowi mają być delegowani do Urzędów Skarbowych, prowadzący księgi biercze, mają być pomieszczeni w lokalu Kasy Skarbowej, wobec czego płatnik podatku niema trudności przy dokonywaniu wpłaty.

Kwit

Niniejszem zamawiam na miesiąc sierpień 1926 r. wychodzącą w Toruniu 3 razy tygodniowo

„ZIEMIĘ POMORSKĄ”

(daw. „Przyjaciel Rolnika“)

z odnoszeniem w dom za 0,99 zł.

Imię i nazwisko: .....

Miejscowość: .....

Pokwitowanie pocztowe

Sumę 0,99 zł. za „Ziemię Pomorską” z odnoszeniem w dom odebrałam.

dnia 1926

Urząd pocztowy

Kwit

Niniejszem zamawiam na miesiąc sierpień 1926 r. wychodzącą w Toruniu 3 razy tygodniowo

„ZIEMIĘ POMORSKĄ”

(daw. „Przyjaciel Rolnika“)

z odnoszeniem w dom za 0,99 gr.

Imię i nazwisko: .....

Miejscowość: .....

Pokwitowanie pocztowe

Sumę 0,99 gr. za „Ziemię Pomorską” z odnoszeniem w dom odebrałam.

dnia 1926

Urząd pocztowy

Kwit

Niniejszem zamawiam na miesiąc sierpień i wrzesień 1926 r. wychodzącą w Toruniu 3 razy tygodniowo

„ZIEMIĘ POMORSKĄ”

(daw. „Przyjaciel Rolnika“)

z odnoszeniem w dom za 1,95 zł.

Imię i nazwisko: .....

Miejscowość: .....

Pokwitowanie pocztowe

Sumę 1,95 zł. za „Ziemię Pomorską” z odnoszeniem w dom odebrałam.

dnia 1926

Urząd pocztowy

Jubileuszowa Wystawa Ogrodnicza.

Dla uczczenia 25-letniego jubileuszu istnienia i działalności Poznańskiego Towarzystwa Ogrodniczego, odbędzie się w Poznaniu od dnia 25-go września do dnia 3-go października r. b. Jubileuszowa Wystawa Ogrodnicza pod protektoratem JWP. prezydenta miasta Poznania Cyryla Ratajskiego oraz JWPana prezydenta Wielkopolskiej Izby Rolniczej Wiktora Szulczewskiego.

Myśl przewodnią Jubileuszowej Wystawy Ogrodniczej stanowią następujące cele i zadania:

1. Zobrazowanie stanu ogrodnictwa Wielkopolskiego i zapoznania szerszej publiczności z naszą rodzimą produkcją ogrodniczą w różnych jej przejawach.
2. Zapoznanie szerokiej publiczności w kraju i z zagranicy z produkcją ogrodniczą wszystkich dzielnic Polski.
3. Nawiązanie stosunków handlowych w kraju i zagranicą oraz wskazanie źródeł zakupu i zbytu. (Organizują się wycieczki z krajów słowiańskich).
4. Podniesienie zapotrzebowania na produkty ogrodnicze.
5. Zmniejszenie importu z zagranicy przez konsumpcję produktów możliwie krajowych.
6. Zademonstrowanie kierunku rozwoju ogrodnictwa polskiego i jego urządzeń.

Wystawa ta programem swoim obejmuje wszystkie działy ogrodnictwa i pokrewne jemu działy wytwórczości polskiej jak: pszczelnictwo, jedwabnictwo, rośliny lekarskie i techniczne.

Dział nauki i szkolnictwa bogate znalazł ramy i łącznie z przedstawieniem różnych kierunków pracy na polu ogrodnictwa zapewne pobudzi inicjatywę do dalszego rozwoju i organizacji poszczególnych warsztatów, a tem samem całego naszego ogrodnictwa.

W Wystawie zapowiedziały swój udział wycieczki z krajów słowiańskich, a komitet w myśl postawionego sobie programu wystawą swą zainteresował wszystkie te kraje, które

dla polskiej produkcji ogrodniczej przedstawiają korzystny rynek zbytu.

Wobec wagi, jaką zagadnienia produkcji ogrodniczej przedstawiają dla całokształtu produkcji rolnej, i wobec ogólnego dążenia do podniesienia i mechanizacji pracy na roli, należy się spodziewać, że zainteresowane sfery, a więc rolnictwo całej Polski, gremjalny weźmie udział w tej wystawie i z nabytego doświadczenia oraz wzajemnej wymiany myśli wywiezie obfity i owocny dobytek do dalszego podniesienia kultury rolnej.

Komitet wystawy, mieszczący się w Poznaniu, ul. Głogowska 42, na żądanie udziela wszelkich informacji, a podkreślić należy, że zwiedzający wystawę mają zapewnione 50 proc. ulgi kolejowe dla przyjazdu, a eksponaty również przewiezione będą według taryfy ulgowej.

Podczas wystawy odbędą się referaty, wykłady i pokazy.

Jakie grunty podlegają scaleniu?

Na podstawie dodatkowego rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dn. 12 kwietnia b. r. podlegają scaleniu wszelkie grunty rozdrobnione i rozmieszczone w szachownicę oraz grunty nadmiernie zwięzone. Wyłączone są od scalenia lasy, objęte planem gospodarki leśnej, kamieniołomy, kopalnie mineralów, pola naftowe, pokłady torfu racjonalnie eksploatowane, ogrody i sady prowadzone zawodowo, winnice i chmielniki o obszarze nie mniejszym jak 1/4 ha, wreszcie grunty, na których znajdują się zabytki, grunty objęte zakładami przemysłowymi, budynkami i podwórzami i grunty uznane jako place budowlane. Również przewidziane są ustępstwa z chwilą, kiedy grunty scaleniowe mogą być narażone na straty żywiołowe wadzenie scalenia należy do urzędów ziemskich, prace techniczne przeprowadza personel tychże urzędów lub miernicy uprawnieni do wykonywania swego zawodu. Czynności nadzorcze wykonują urzędy bezpłatnie, natomiast za prace techniczne placą właściciele. Mogą być jednak w pewnych wypadkach zwolnieni do wykonywania swego zawodu. Czynności

nadzorcze wykonują urzędy bezpłatnie, natomiast za prace techniczne placą właściciele. Mogą być jednak w pewnych wypadkach zwolnieni od opłat. Źródła kredytowe na powyższe cele zabezpieczy minister skarbu, wspólnie z ministrem reform rolnych, na nader korzystnych warunkach. Wdrożenie postępowania scaleniowego następuje na skutek wniosku właścicieli, może jednak także nastąpić z urzędu w razie nieodzownych potrzeb gospodarczych np. przy podziale wspólnot gruntowych, przy likwidacji służebności, melioracjach rolnych itd. Wszelkie prawa osób trzecich, ciążące na dawnych działkach, przechodzą na działki nowowydzielone przy scaleniu i nie ulegają żadnym uszczerpkom.

ZIEMIOPLODY.

Poznań, 28 lipca 1926 r.
Handel hurt. fr. st. zał., ładunki wag. dost. zaraz za 100 kg. w złotych.

Żyto jare 25.25—26.25; pszenica 39.00—41.00; jęczmień zimowy 23.50—24.50; owies 29.00—30.00; mąka żytnia 70% z workami standardowa 40.00; Mąka żytnia 65% z workami standardowa 41.50; mąka pszenna 65% z workami standardowa 65.50—63.50; otręby żytnie 19.00—20.00.

Obecna waga standardowa: a) na żyto poznańskie i pomorskie 702 gr. (118,9 t. w. h.); b) na jęczmień browarowy poznański i pomorski 675 gr. (czyli 114 t. wagi hol.).

Notowania mąki żytniej na podstawie ustalonego standardu. Uspodobienie nieco żywsze od poprzednich targów.

Koniec części redakcyjnej.

Kiedy się kupuje bez potrzeby, kupuje się zawsze zbyt drogo.

Postępować, mówić, ubierać się stosownie do swego stanu, jest to najpewniejsza metoda, ażeby nigdy nie być śmiesznym, lub poniżonym.

Wydawnictwa Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu:

1. Uzlach i Hodowl. Nasion Gosp., podręcznik dla Szkół Rolniczych, J. Froń . . . . . 2,—	8. Hodowla Świń, J. Froń 1,50
2. Z Wycieczki Ryback. do Niemiec, Kulmatycki 1,50	9. Handlowe Ziola Lecznice, J. Froń . . . . . 2,—
3. Wyniki Doświadczeń. Wart. Gosp. różnych odmian zbóż oryginal., Dr. Kostecki . . . . . 3,— w oprawie 4,50	10. Księga Adresowa Miasta Torunia . . . . . 4,—
4. Wiadom. z Nauk Przyrodniczych, podręcznik dla Szkół Rolniczych, J. Froń 3,50	11. Księga Adresowa Gospod. Rolnych (Pomorze) . . . . . 7,— w oprawie . . . . . 8,—
5. Akadem. Wykl. Roln., tom V., C. T. R. w Warszawie . . . . . 5,— w oprawie 6,50	12. Monografia i Przewodnik po Toruniu (ilustr.) . . . . . 4,—
Akadem. Wykl. Roln., tom VI., C. T. R. w Warszawie . . . . . 4,— w oprawie 5,50	13. Zarys Hodowli Ogólnej (150 ilustracji) . . . . . 8,—
Akadem. Wykl. Roln., tom VII., C. T. R. w Warszawie . . . . . 4,00 w oprawie 5,50	14. O usprawnieniu pracy i państwowości naszej, Dr. Dzieduszycki . . . . . 6,—
6. Najglówniejsze Szkodniki w Roln., J. Lentz (ilustrowane w oprawie) . . . . . 2,— w oprawie 3,25	15. Komplet tablic poglądów barwnych (3 sztuki w formacie 60x90 cm.) potrzeba czyszczenia ziarna 4,50
7. Hodowla Owiec, J. Froń 1,50	16. Poezje „Tobie i Sobie“, Wiesław Kieki . . . . . 3,—

Wysyłkę uskuteczniamy za pobraniem pocztowem. Uwzględniamy 12/13 przy 20% rabacie.

POMORSKA DRUKARNIA ROLNICZA S. A. W TORUNIU

ULICA BYDGOSKA 56

TELEFON 202

Już wyszły książki „Rachunki Gospodarskie“ do prowadzenia rachunkowości w drobnych i wielkokmiecych (gburskich) gospodarstwach rolnych.

Cena na miejscu w Pomorskiej Izbie Rolniczej (Toruń, ulica Sienkiewicza 40) lub w powiatowych sekretarjach P. T. R.:

**dla gospodarstw do 25 hekt. zł 6,50
do 150 hekt. zł 14,00**

Dla tych, którzy zamówią książki do 30-go lipca b. r., cena zł 5,50 i zł 12,50. Za przesyłkę pocztą dopłaca się 90 gr lub zł 1,60 — Do książek są dołączone drukowane wskazówki.

Rzepak

w każdej ilości kupuje

Olejarnia — Toruń

Grudziadzka 13/15.

Telefon nr. 170.

Baczność rolnicy!

Spółdzielnie mleczarskie

Korzystajcie z dogodnego kredytu na remont przestarzałych

maszyn mleczarskich

Informacji i fachowej porady udziela:

ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI MLECZARSKICH W TORUNIU, ul. Prosta 18/20.

Polecamy:

zniwiarki,
kosiarki,
wiązałki

system „Deering“ — „Ambi“,
„Cormick“ — „D. W.“
oraz „Krupp-Fahr“.

Adolf Krause & Co.
T. z o. p. 242

Toruń-Mokre.

Telefon 646. — — — Telefon 646.

Poparciu Czytelników „Ziemi Pomorskiej” polecamy następujące firmy:

Perborol

JEDYNIEST NAJLEPSZYM
PROSZKIEM DO PRANIA

BEZ CHLORKU
RÓWNOCZEŚNIE
PIERZE I BIELI.

J. M. WENDISCH SUKC.
SP. AKC. W TORUNIU

Asfaltową papę dachową
Smołę destylowaną
Lepnik asfaltowy

Karbolineum — Asfalt
Smołę drzewną
Portland Cement
Wapno — Gips
Wyroby szmatowe
Posadzki terakotowe

Glazurowane rury i koryta gliniane.
Piecze kaflowe — Płyty glazurowane.
oraz prima węgiel górnośląski i koks hutniczy

polecają

Bracia Pichert T. z o. p.

Fabryka papy — Destylacja smoły —
Materiały budowlane i opałowe
TORUŃ, CHELMŹA,
ul. Przedzamcze 7 ul. Kolejowa 17.
Telefon 15 i 32. Telefon 14.

SZANOWNYCH CZYTELNIKÓW

pisma naszego upraszamy, aby przy
wszelkich zapotrzebowaniach

uwzględniali w pierwszym rzędzie

te Firmy,

które swe ogłoszenia umieszczają

w naszym piśmie!

Przy zakupach prosimy powoływać się na

ZIEMIĘ POMORSKĄ

KODAK

SKŁAD

aparatów
i
przyborów
fotograficznych

Adam Gałdyński, Drogerja

Szeroka 9

Toruń

Telefon 875

Czytajcie „Ziemię Pomorską”

Używajcie tylko pastę do zębów

ANGELUS

żądać w Aptekach — Składach aptecznych — Perfumerjach i Drogerjach.

Węgiel prima górnośląski

z Koncernu „Progress“ dawn. Căsar Wollheim

Koks hutniczy „Hubertus” i „Knurów”

polecają po cenach konkurencyjnych i na warunkach bardzo dogodnych

KLEWEI ZBROJSKI TORUŃ
Stary Rynek 25 — Telefon 863

Co piszą nabywcy Alfy:

Bardzo przepraszam, że nie mogłem przód napisać, gdyż teraz są żniwa — za mało czasu.

Wirówka „Alfa-Laval”

kupiona z Pańskiego magazynu jest bardzo dobra i jesteśmy z niej bardzo zadowoleni, bo dotąd nigdy nie mogliśmy tyle masła otrzymać, co teraz.

Bardzo dziękujemy i drugim polecamy, bo pewnie żadna centryfuga tak nie działa jak Alfa.

Listy Pańskie otrzymaliśmy także i gwarancję.

Jeszcze dziękujemy za dobrą wirówkę i polecamy wszystkim, kto nie posiada jej — niech nabędzie.

Serdecznie pozdrawia

J. S.

Osada . . . . .

POMORSKI SYNDYKAT ROLNICZY S. A.

Toruń, ul. Szeroka 37, tel. 435-436-153

oraz filje Pomorskiego Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego

w Brodnicy, Wąbrzeźnie, Chełmnie, Tczewie,
Skurczu, Pelplinie, Wejcherowie, Pucku, Kartuzach, Chojnicach i Grudziądzu

polecają

do zasiewów jesiennych:

Oryginalne i kwalifikowane odsiewy pszenic i żyt
dowolnych odmian i pochodzeń.

Wszelkie nawozy sztuczne, Węgiel, Maszyny rolnicze,
Traktory i żniwiarki Deeringa — Narzędzia motokultury.

Ceny konkurencyjne — Dostawa szybka — Dogodne warunki kupna

Skup zboża na rachunek własny i komisowy.

Introligatornia

Toruń,

ulica Mostowa 38 I. ptr.

Wykonuje oprawy książek
od najskromniejszych
do najwykwintniejszych
♦ ♦ ♦ opraw ♦ ♦ ♦

Nalepia

karty na płótna

i oprawia obrazy.

Książki handlowe
i gospodarcze
podług każdego wzoru
dostarcza w najkrótszym
czasie ♦ ♦ ♦

Źródło taniego zakupu!

Porcelany, fajansu
i szkła stołowego
także wypożyczam
na wesela i bale.

Roman Pincel,
Toruń, Łazienna 9.

10 żrebaków

2 i 3 letnich po rzędowych ogierach

ma na sprzedaż

Maj. Białobłoty

pošta Bursztynowo,
powiat Grudziądzki (Pomorze).
Telefon Jabłonowo 36.

Popierajcie tylko te firmy, które ogłaszają się w „Ziemi Pomorskiej”

CO I KOGO POLECAMY

Kupujemy
zboże wszelkiego rodzaju

szczególnie żyto, jęczmień, gorczycę,
artykuły strączkowe i t. p.

Oddajemy sztuczne nawozy na kredyt

Domeny Pomorskie S. A.
Stary Rynek 22. Toruń Tel. 153 i 165.

Tanio! Tanio! Tanio!

Narzędzia rolnicze,

łopaty, widły, lemiesz, odkładnie, łańcuchy, wiadra, wagi, gwoździe, druty, śruby

Tow. Handlowo - Przemysłowe
dawn. C. B. Dietrich i Syn,
Toruń Szeroka 35

Drogerja, Perfumerja „Sanitas”
Toruń

Oddział: [Drogerja Centralna Jabłonowo, właśc. Konrad Sikora poleca:
wszelkie artykuły drogeryjne, farby, pokosty, lakiery
pendzle, przybory fotograficzne i t. p.

Była kierowniczka pierwszorzędnych firm warszawskich poleca swoją

Pracownie sukien
okryć damskich, kostjumów
oraz dziecięcych ubrań.

Wykonanie pierwszorzędne. Ceny bardzo przystępne.
Jednocześnie wyższa szkoła kroju, szycia i modelowania.
— — — Kończącym patenta. — — —

J. Augustynowicz, Toruń,
ulica Mostowa 18 — parter.

Jan Nałaskowski, Toruń
ulica Piekary

Pierwszorzędny zakład zegarm.-złotniczy

Zegary — zegarki
— Bizuteria —
— Ślubne obrączki

Wielki wybór! — Ceny niskie!
Obsługa fachowa! — Obsługa fachowa!
— Własna pracownia reparacyjna —

Instrumenty muzyczne:
skrzypce,
mandoliny,
gitary,
gramofony,
harmonje

wszelkie przybory i reparacje.
A. Kosidowski, Toruń,
ulica Chelmińska 2.

Duży portret prawie darmo
rozmiar 35×45 tylko za zł. 6

retuszowany, artystycznie wykonany zdumiewającym podobieństwem, w eleganckiej passe-partout wykonany w przeciągu 12 dni. Za portret należy nadesłać 6 złotych.

Adr. Zakład Fotograficzny „ROCOCO”
Warszawa, Zielna Nr. 6. 136

Na sezon letni
poleca w wielkim wyborze

obuwie damskie w różnych kolorach, (cieliste) i lakierki,
Męskie w różnych fasonach (tenisowe) oraz dziecięce.

Jan Lisiński
Toruń, Królowej Jadwigi 5.

Bracia Pichert
T. z o. p.

— Fabryka papy —

Destylacja smoły - Materiały budowlane

Toruń **Chełmża**
Ul. Przdzamcze 7. **Ul. Kolejowa 19.**
Telefon 15 i 32. **Telefon 14.**

Asfaltowa papa dachowa, Smoła destylowana, Asfalt, Lepnik asfaltowy, Karbolineum asfalt., Smoła drzewna, Wyroby szamotowe, Posadzki terakotowe, Portland-Cement, Wapno, Gips, — Glazurowane rury i koryta gliniane — Piec kafłowe-Płyty glazurowane, Koks hutniczy, Węgiel górnośląski, Węg. drzewny bukowy, Brykiety.

121

Na sezon szkolny polecam

ZESZYTY
oraz

przybory szkolne.

Dla odsprzedających rabat.

Ignacy Włoch,
Toruń, Przdzamcze 9 (Strzelnica).

Warszawska Pracownia

okryć, kostjumów, sukien i bielizny,
maszynowe mereżki, plisowanie w deseniach, karbowanie sukien, dekatyzow. materiałów, oraz hafty kurbeloskie

S. Białowas, Toruń
Sukiennicza 8. ::: Tel. 463

Centryfugi
rowery i maszyny do szycia

na odpłatę w 10—12 miesięcznych ratach. Wszelkie części zapasowe, dynamo — światło rowerowe, gumy, broń i amunicja oraz żarówki wszelkiego rodzaju poleca

Hurtownia A. Bojanowski, Toruń
Nowy Rynek 26
(Proszę żądać cennik). (Proszę żądać cennik).

Panienkę
do udzielania koronetycji, specjalnie matematyki i muzyki na letnisko na okres czasu wakacyjnego przyjmie

Wł. Adamezyk, maj. Rogówko, p. Lubicz (Pomorze)

Telefon nr. 170
jest olejarnia w Toruniu
Grudziądzka 13/15
właśc. Ożyński
proszę zanotować.

warsztat reparacyjny wszelkiej broni myśliwskiej oraz wypychanie ptaków i zwierząt

Praca fachowa — Solidne wykonanie — Ceny tanie

Tadeusz Koniuszewski
Toruń, Kopernika 21.

Darmo portret oprawiony

w ramie wartości 30 złotych
rozmiaru 35×45 może otrzymać każdy. Bliższe szczegóły po nadesłaniu adresu i znaczek poczt. za 16 gr. 137

Adr. WARSZAWA
Plac Napoleona Skrz. pocz. nr. 627.

Kupuje każdą ilość
malin i wiśni

Fabryka wódek i likierów
L. Dalkowski i S-ka
Toruń, Strumykowa 5—7 — Tel. 35.

Polecamy na sezon żniwowy:

Żniwiarki
i grabie konne

ADOLF KRAUSE & Co.
T. Z O. P.
Tel. 648. TORUŃ-MOKRE Tel. 648.

Nie reklama-fakt!
2-ga serja 5,000 portretów darmo!

Zakład nasz otrzymuje stale podziękowania i polecenia od czytelników, którzy już skorzystali z tej serji portretów. Przyniescie lub przyslijcie pocztą fotografię starą lub nową, może być z grupy, a otrzymacie w przeciągu 12—14 dni retuszowany, artystycznie wykonany ze zdumiewającym podobieństwem portret, oprawiony w eleganckiej passe-partout rozm. 35×45cm. Jako wzajemną usługę, gdy będziecie z portretów zadowoleni, prosimy polecać nasz zakład Fotograficzny wśród swych znajomych. Fotografie wysłaną otrzymacie z powrotem. Za przesyłkę, opakowanie, passe-partout i zwrot kosztów ogłoszeń prosimy przysłać wraz z fotografią przekazem lub w liście poleconym 6 zł.

Adresować:

Zakład Fotograficzny „Foto-Portret”
(Telefon 171-28). Warszawa Ul. Leszno 27.

Kto sobie życzy płacić przy odbiorze na poczcie dolicza się 1 zł za przekaz zaliczeniowy (czyli płaci się 1 zł). Żadnych dodatkowych opłat nie pobieramy, oprócz przekazanych stosownie do powyższego ogłoszenia. Uwaga: Odpisy listów z podziękowaniami od naszych klientów za 1-szą serję na życzenie wysyłamy bezpłatnie. — Robota pierwszorzędna.

Czytacie „Ziemię Pomorską”
i zachęcajcie innych do abonowania.